

1st

International scientific and
practical forum

**«MAIN OBJECTIVES OF THE SUSTAINABLE
DEVELOPMENT STRATEGY:
PROBLEMS AND PROSPECTS»**

which will be held on September 26, 2024
on the basis of

**Poltava V. G. Korolenko
National Pedagogical University**

Клещов А. Й. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ.....	539
Леоненко Ю.А., Корольов О.О. ОЦІНКА МЕТОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ ПОРИСТОСТІ ХЛІБА.....	541
Маначинська Ю.А. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В КОНТЕКСТІ VBM.....	543
Навроцький І. С., Кондель В. М. КІБЕРБЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	546
Орлова Н. С., Борисова Т. М. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДСТВА ШЛЯХОМ ВІДМОВИ ВІД НАДМІРНОГО ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ.....	548
Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В. ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІВОЗМІНИ.....	549
Хребтов О.Р. ВПЛИВ ПРОМИСЛОВОСТІ, ІННОВАЦІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ НА ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	551
Шевченко Б. О. НОВІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	553

**VI. Науково-практична платформа
«СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ Й СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
МІСТ І ГРОМАД»**

1. Гідна праця та економічне зростання.

Барковська Ю.С. ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В РОЗРІЗІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ.....	555
Сакало О. Є. ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЛІФТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....	557

2. Сталий розвиток міст і громад.

Басарьов Д. А. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ГРЕБІНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	559
Винничук Р. В. ПРИНЦИП КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І КУЛЬТУРИ В УРБАНІСТИЧНОМУ ПРОСТОРІ.....	561
Даниско О.В., Глоба Я.С. РОЛЬ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	563

оцінювання пористості дрібних виробів, виробів з твердою (пряник) або надто м'якою (вологод) структурою, локальної пористості у будь-якому місці тіла хлібини.

Література:

1. ДСТУ 7045:2009. Вироби хлібобулочні. Методи визначення фізико-хімічних показників. [Чин.01.01.10]. - К.: Держспоживстандарт України, 2009. – 33 с.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСВА В КОНТЕКСТІ VBM

Маначинська Ю.А.

*Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
yu_manachynska@ukr.net*

Актуальність. Вітчизняний агросектор займає суттєву питому вагу в економіці України і є одним з основних експортоутворюючих у державному бюджеті. Більше половини надходжень валютної виручки до державного бюджету – це доходи від діяльності підприємств сільського господарства. За підсумками 2023 року більше 60% продукції аграріїв експортовано в Європейський Союз. Це підтвердження високої якості українського виробництва. Реалізація Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року сприятиме відновленню агросектору, підвищить продуктивність виробництва та забезпечить справедливі доходи для всіх аграріїв [1]. Саме тому фінансово-економічні аспекти сталого розвитку сільського господарства потребують *інноваційних* підходів в контексті вартісно-орієнтованого управління – VBM (*Value-based management*) та забезпечення *приросту доданої вартості*.

Цілі сталого розвитку (ЦСР) окреслюють глобальні пріоритети сталого розвитку та прагнення на період до 2030 року. Бізнес, зокрема аграрний – це життєво важливий партнер для досягнення Цілей сталого розвитку. ЦСР закликають підприємства (зокрема сільськогосподарські) з усього світу сприяти досягненню сталого розвитку за допомогою їх *інвестицій*, розробок та бізнес-практик [2, с.4-6]. Серед проблем в агросекторі, які потребують негайного розв'язання у Стратегії [3] виокремлено – неефективність заходів державної аграрної політики через обмеженість фінансових ресурсів. Відповідно впровадження *інноваційної* концепції VBM на основі актуарної звітності сприятиме формуванню іміджу інвестиційної привабливості аграрних підприємств на міжнародній арені, що визначає актуальність дослідження.

Метою дослідження виступає економічний вимір вартісно-орієнтованого управління (VBM) фінансами аграрних підприємств в ході реалізації Цілей сталого розвитку й Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року.

Методика і організація дослідження. Концепція VBM для аграріїв має низку переваг, серед числа яких вагомою є – забезпечення зв'язку між вартістю аграрного суб'єкта та Стратегією [3] в контексті реалізації ЦСР до 2030 року. Управління *приростом доданої вартості* сільськогосподарського підприємства передбачає управління чинниками вартості. До ключових показників VBM відносять абсолютні показники оцінки: EVA (Додану економічну вартість), MVA (Додану ринкову вартість), SVA (Додана акціонерна вартість), CVA (Грошова додана вартість); та відносні: ROI (окупність інвестицій), RONA (Рентабельність чистих активів), ROIC (Коефіцієнт рентабельності інвестиційного капіталу), CFROI (Показник ефективності інвестицій), ROS (Рентабельність продаж).

ЦСР створюють спільну мову для *звітності*. Загальна система ЦСР може бути корисною в розставленні пріоритетів *звітності*, визначенні типу індикаторів щодо виконання сільськогосподарським підприємством показників сталого розвитку [2].

Відповідно методу VBM доцільно будувати на інформаційному підґрунті актуарної управлінської звітності, а саме форми №1-а «Актуарний звіт про фінансовий стан», що формує імідж інвестиційної привабливості, базуючись на оцінці вартості агробізнесу за витратним підходом, а саме за методом скорегованих чистих активів (англ. *Adjusted Net Assets (ANA)*).

Актив Актуарного звіту про фінансовий стан (форма №1-а) розкриває інформацію про чисті операційні активи (англ. *Net Operating Assets, NOA*):

$$NOA = OA - OL, \quad (1)$$

де *OA* (*Operational Assets*) – операційні активи; *OL* (*Operational Liabilities*) – операційні зобов'язання.

Пасив Актуарного звіту про фінансовий стан (форма №1-а) розкриває інформацію про власний капітал (англ. *Owners Equity (OE)*) та чисті фінансові зобов'язання (англ. *Net Financial Liabilities, NFL*):

$$NFL = FA - FL, \quad (2)$$

де *FA* (*Financial Assets*) – фінансові активи; *FL* (*Financia Liabilities*) – фінансові зобов'язання. При перевищенні фінансових зобов'язань над фінансовими активами формуються чисті фінансові активи (англ. *Net Financial Assets, NFA*).

Відповідно вартість аграрного підприємства за методом скорегованих чистих активів (*ANA*) розраховуватиметься за формулою 3 або 4:

$$ANA = NOA - NFL, \quad (3)$$

$$ANA = NOA - NFA. \quad (4)$$

Застосування показника *EVA* у VBM-фінансами аграрного підприємства є більш ефективним ніж *MVA*, оскільки на ринкову капіталізацію, впливають багато неконтрольованих менеджментом чинників, що породжує низку проблем [4, 168 – 167]. Проте актуарна управлінська звітність нівелює цю проблему адже при оцінці статей активу Актуарного звіту про фінансовий стан (форма №1-а) надається перевага оцінці за справедливою вартістю (англ. *Fair Value*).

Результати дослідження. Сталий розвиток в агробізнесі – це стратегія і дії сільськогосподарських підприємств, спрямовані на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище і одночасно збільшення позитивного впливу на розвиток суспільства. Щоб оцінити, як аграрна компанія впливає на довкілля та стейкхолдерів, а також зворотній процес, – як довкілля і стейкхолдери впливають на бізнес аграрних компаній, існують міжнародні стандарти. Один з таких – *Global Reporting Initiative (GRI)*, в рамках якого бізнес-практики аграрних підприємств аналізуються на основі екологічних, соціальних та управлінських показників (*ESG*) [5].

VMB – це підхід до управління, який спрямований максимізацію вартості аграрного підприємства. Зміст концепції VBM полягає у тому, що управління сільськогосподарським підприємством у довгостроковій перспективі повинно бути спрямоване на приріст вартості агробізнесу, який найкраще можна побачити крізь призму актуарної управлінської звітності. Відповідно Стратегія, цілі, бізнес-процеси, показники оцінки діяльності аграрних суб'єктів визначаються на основі оцінку рівня їх впливу на зміну вартості для стейкхолдерів.

Стратегічна ціль 3 в контексті реалізації Стратегії [3] полягає у забезпеченні стійкості сільськогосподарського сектору. Відповідно візія передбачає, що: сільське господарство відновлюється та удосконалюється після війни; зростає частка товарів з вищою доданою вартістю; доступ до фінансування прозорий та інклюзивний, зокрема для малих виробників.

Серед 17 Глобальних Цілей Сталого Розвитку (рис. 1), найбільш пріоритетними для аграріїв України, на нашу думку, виступають ЦСР: 2 та 9.

Рис. 1 Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року [6]

ЦСР 2 «Подолання голоду» спрямована на досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння *сталому розвитку сільського господарства*. Зокрема вона передбачає *збільшити інвестування*, у тому числі через активізацію міжнародного співробітництва, в *сільську інфраструктуру*, сільськогосподарські дослідження й агропропаганду [6]. Підвищенню зовнішнього інвестування у вітчизняний аграрний сектор сприятиме активне впровадження у практику застосування аграрними підприємствами актуарної управлінської звітності та побудова на її основі системи VBM. Актуарна звітність відповідає Концептуальній основі фінансової звітності та МСФЗ, тому є зрозумілою реальному та потенційному інвестору.

ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура» базується на створенні стійкої інфраструктури, сприянні всеохопній і сталій індустріалізації та інноваціям. Тому вкрай важливо до 2030 року модернізувати інфраструктуру агросектору.

Висновки. Ступінь та швидкість з якою сільськогосподарські підприємства довкола світу розвивають більш сталі та інклюзивні бізнес-моделі зіграє важливу роль для досягнення успіху ЦСР. У свою чергу самі аграрні підприємства є об'єктами впливу викликів, на які націлені ЦСР [2]. Вітчизняні сільськогосподарські підприємства, особливо малі та мікро- підприємства, що розташовані у сільській місцевості потребують додаткового фінансування в контексті реалізації Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року. Саме тому застосування ними актуарної управлінської звітності та побудова на її основі ефективної системи VBM сприятиме підвищенню іміджу їх інвестиційної привабливості. Це в комплексному вимірі сприятиме реалізації ЦСР у фінансово-економічному вимірі.

Література:

1. Висоцький Т.М. Ціль Стратегії розвитку агросектору – конкурентоздатний і стійкий агропродовольчий сектор України. Мінагрополітики. 07.06.2024р. URL. <https://www.kmu.gov.ua/news/taras-vysotskyi-tsil-stratehii-rozvytku-ahrosektoru-konkurentozdatnyi-i-stiiki-ahroprodovolchyi-sektor-ukrainy> (дата звернення: 13.09.2024).
2. Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу. WBCSD. 2016. 30с. URL. https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2016/09/SDG_Compass_Guide_Ukrainian.pdf (дата звернення: 13.09.2024).
3. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року. URL. <https://www.cci.zp.ua/app/uploads/2024/03/strategia-agro-2030-v10.docx> (дата звернення: 13.09.2024).
4. Давидов О.І. Моделі доданої вартості підприємств: економічний зміст та особливості побудови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. №28. 2017. С. 167 – 172. URL. <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/28-2017/35.pdf> (дата звернення: 14.09.2024).

5. Берещенко Ю. Дотримання принципів сталого розвитку під час війни – це взагалі єдиний спосіб зберегти найцінніші активи – людей. Економічна правда. 2023. URL. <https://www.epravda.com.ua/projects/future-agro/2023/05/5/699572/> (дата звернення: 14.09.2024).

6. 17 Цілей сталого розвитку. Global Compact Network Ukraine. URL. <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата перегляду: 14.09.2024).

КІБЕРБЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Навроцький І. С., Кондель В. М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
vkondel@i.ua

Кібербезпека та цифрова економіка відіграє надзвичайно важливу роль у контексті економічних вимірів сталого розвитку. Цифрова економіка – це вся економічна діяльність, яка забезпечується використанням інформаційно-комунікаційних та інших цифрових технологій. Це не лише ІТ-розробки та наукові цифрові рішення, а й електронна комерція, онлайн-послуги та результати діяльності цифровізованих підприємств. Вираз «цифрова економіка» представляє собою поєднання двох термінів, які можуть мати різні значення в залежності від того, хто використовує їх та в якому контексті. Загалом, «цифрова економіка» – це поняття, спрямоване на розуміння сектору бізнесу, який використовує цифрові технології. Таким чином, поєднання двох понять – економіки і цифрових технологій – описує галузь економічної діяльності, пов'язану з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, включаючи виробництво та реалізацію товарів, послуг і цифрового контенту [1, 2, 3].

Завдяки цифровій економіці підвищується ефективність та швидкість взаємодії всіх галузей шляхом використання сучасних засобів зв'язку та інформаційних технологій. Якісно і кількісно збільшуються можливості бізнесу щодо взаємодії з клієнтами, практично всі операції здійснюються через комп'ютер. Соціальне життя також переходить у цифровий простір. Внаслідок чого питання кібербезпеки в контексті економічних вимірів є актуальними [4].

Кібербезпека є ключем до цифрової економіки. Не випадково на одному з міжнародних форумів «Кібербезпека – захисти свій бізнес», організованим Торгово-промисловою палатою (ТПП) України, комітетом електронних комунікацій при ТПП України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України та компанією CIS EVENTS GROUP Ukraine, розглядалися питання щодо надійності кібербезпеки у державі, нашої захищеності від кіберзагроз, винесених уроків після масштабних кібератак, зокрема, з боку російського агресора, ефективних заходів для формування безпечного кіберпростору України. Саме тому для кожної держави найголовнішим завданням є створення надійної системи кіберзахисту, яка дозволить запобігти можливим кіберзагрозам у майбутньому [5].

Кібербезпека в економіці є критично важливою для забезпечення стабільності та ефективності бізнес-процесів. Вона включає заходи, спрямовані на захист інформаційних систем і даних від кіберзагроз, які можуть призвести до фінансових втрат, репутаційних збитків, перебоїв у роботі критичної інфраструктури тощо.

Основними аспектами кібербезпеки у контексті економічних вимірів сталого розвитку та можливих кіберзагроз є:

1. **Фінансові втрати:** кіберзлочини можуть спричинити значні витрати на відновлення систем, оплату викупів, правову допомогу та компенсації клієнтам.

2. **Репутаційні ризики:** кібератаки можуть знизити довіру споживачів і інвесторів, що вплине на продажі та інвестиційний потенціал компанії.